Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de College vergadering van 11 maart 2025

Portefeuille: Monumenten en Erfgoed (52)
Agendapunt: B4

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het wel starten van de procedure aanwijzen gemeentelijk monument voor het Congrescentrum en het niet starten van de procedure aanwijzen gemeentelijk monument voor de Amstelhal en het Europacomplex (allen onderdeel van het RAI-complex)

Het college van burgemeester en wethouders besluit

Het college van B&W besluit:

1. Procedure aanwijzen gemeentelijk monument starten voor het Congrescentrum (Europaplein 16) als onderdeel van het RAI-complex;
2. Procedure aanwijzen gemeentelijk monument niet starten voor de Amstelhal (Wielingenstraat 9) en (de niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex als onderdeel van het RAI-complex en de status van gemeentelijk monument niet toekennen.

Hierbij wordt kennis genomen van:

- de beschrijvingen van Monumenten en Archeologie (bijlage 01A-C);
- het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 02).
- de afstemming met de portefeuilles Grond en Ontwikkeling en Deelnemingen die wordt uiteengezet in het gedeelte "Participatie"

Kernboodschap

De procedure aanwijzen gemeentelijk monument starten voor het Congrescentrum als onderdeel van het RAI-complex. Voor de Amstelhal en (de niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex als onderdeel van het RAI-complex wordt de procedure niet gestart en worden dus niet aangewezen als gemeentelijk monument. Dit is in lijn met het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit.

Bestuurlijke achtergrond

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van de Erfgoedverordening Amsterdam (artikel 3 lid 1) een bevoegdheid van het college van B en W. Deze bevoegdheid is gemandateerd aan het DB (zie Bevoegdhedenregister, onder E5). In geval van politieke gevoeligheid, zoals in dit geval een grootstedelijk project, neemt het college het besluit over een monumentaanwijzing. Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid zal schriftelijk haar standpunt over het wel of niet toekennen van de status van gemeentelijk monument voor het Congrescentrum kenbaar maken.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van Erfgoedverordening Amsterdam, artikel 3, eerste lid, een bevoegdheid van het College van B&W. Deze bevoegdheid is op grond van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022 gemandateerd aan het DB:

- Artikel 9: taken en bevoegdheden dagelijks bestuur
  1. Het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse bestuur- en beheerstaken in het stadsdeel en oefent de taken en bevoegdheden uit die het college aan hem heeft opgedragen.
  2. De taken en bevoegdheden die door het college en de burgemeester aan het dagelijks bestuur respectievelijk de voorzitter zijn opgedragen zijn vermeld in de bij deze verordening behorende bijlage 2 (taken) en bijlage 3 (bevoegdheden).
- Bijlage 3: Bevoegdhedenregister, onder E.5: het aanwijzen, intrekken en wijzigen van een aanwijzing van een gemeentelijk monument.

Besluiten over procedures aanwijzen gemeentelijk monument worden bij grootstedelijke ontwikkelingen of politiek gevoelige dossiers doorgezet naar het College van B&W. Zie de Algemene bepalingen en beperkingen zoals opgenomen in Bijlage 3 Bevoegdhedenregister van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Procedure aanwijzen gemeentelijk monument starten voor het Congrescentrum (Europaplein 16) als onderdeel van het RAI-complex

Beschrijving Monumenten en Archeologie
Monumenten en Archeologie heeft op verzoek van stadsdeel Zuid een beschrijving opgesteld van het Congrescentrum (Europaplein 16, kadastraal bekend als ASD18V09018G0000 en zie bijlage 03 voor de contour). Monumenten en Archeologie (bijlage 01A) geeft aan dat er sprake is van onder andere: grote architectonische waarde, stedenbouwkundige waarde, zeldzaamheidswaarde en cultuurhistorische waarde.

Advies Commissie Omgevingskwaliteit
De subcommissie Aanwijzing Monumenten van de Commissie Omgevingskwaliteit adviseert op 4 maart 2024 (bijlage 02) het Congrescentrum aan te wijzen als gemeentelijk monument. Het pand beschikt over stedenbouwkundige, architectonische en cultuurhistorische waarde. De commissie adviseert daarnaast de aangrenzende gebouwde objecten mee te nemen in de bescherming. Deze aanbeveling is meegenomen in de contour van het Congrescentrum (bijlage 03).

Ad 2. De Amstelhal (Wielingenstraat 9) en (de niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex als onderdeel van het RAI-complex niet aanwijzen als gemeentelijk monument.

Beschrijving Monumenten en Archeologie
Monumenten en Archeologie heeft op verzoek van stadsdeel Zuid een beschrijving opgesteld van de Amstelhal (Wielingenstraat 9) en (de niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex (samen kadastraal bekend als ASD18V09171G0000). Monumenten en Archeologie (bijlage 01B) geeft aan dat er voor de Amstelhal sprake is van architectonische waarde, stedenbouwkundige waarde, cultuurhistorische waarde, gaafheid/herkenbaarheid en zeldzaamheid. Voor de (niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex geeft Monumenten

en Archeologie (bijlage 01C) aan dat er sprake is van architectonische waarde, stedenbouwkundige waarde, ensemblewaarde en cultuurhistorische waarde.

Advies Commissie Omgevingskwaliteit
De subcommissie Aanwijzing Monumenten van de Commissie Omgevingskwaliteit adviseert op 4 maart 2024 (bijlage 02) de Amstelhal en (de niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex niet aan te wijzen als gemeentelijk monument en dus de procedure aanwijzen gemeentelijk monument niet te starten.

De commissie erkent dat de Amstelhal en de overige bouwdelen van het Europacomplex als onderdelen van het RAI-complex van waarde zijn voor het hele ensemble. Met name de staalkaart van steeds vernieuwende constructies, om zo groot mogelijke overspanningen en vrij indeelbare ruimtes te creëren, maken het complex interessant. Ze zijn waardevol en behoudenswaardig als onderdeel van de gebruiksgeschiedenis van het complex, maar de waarde is te gering om ook deze onderdelen te beschermen als monument. De orde 1 waardering van zowel de Amstelhal als (de niet onder de rijksbescherming vallende delen van) het Europacomplex blijven bestaan.

Participatie

Het advies van de COK is op 4 maart 2024 ontvangen en bijgevoegd in de bijlagen.

Na de start van de procedure zullen de belanghebbenden om hun zienswijze worden gevraagd. De zienswijzetermijn is 6 weken (conform de Algemene wet bestuursrechts).

De portefeuilles Grond en Ontwikkeling en Deelnemingen en de RAI zijn op de hoogte van deze procedure gezien de verwachte impact die een monumentale status voor het Congrescentrum zal hebben op de geplande transformatie van het RAI-terrein. De betrokken gemeentelijke directies en de RAI Holding geven aan dat zij een bijdrage zullen leveren aan de zienswijze.

Het toekennen van een monumentale status staat haaks op de financiële, stedenbouwkundige, woningbouw en duurzaamheidsbelangen die omschreven zijn in de Uitgangspuntennota RAI (van RAI-complex naar RAI district), vastgesteld door College in juli 20224 en de startovereenkomst tussen RAI en gemeente Amsterdam van oktober 2024. Deze adviezen worden samen met de zienswijze(n) meegewogen bij het hierna te nemen besluit over het toekennen van de status van gemeentelijk monument.

Financiële onderbouwing

Overige toelichting

Het starten van de procedure heeft geen financiële consequenties voor de gemeente

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

In overleg met de communicatieadviseur van Monumenten en Archeologie en de woordvoerder van wethouder Scholtes.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-076305	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2024-076326	01A Beschrijving_RAI Congrescentrum_DEF.pdf (pdf)
AD2024-076327	02 COK_Advies Europaplein RAI.pdf (pdf)
AD2024-076328	01C Beschrijving_RAI Europacomplex_DEF.pdf (pdf)
AD2024-076329	03 Contour Congrescentrum.pdf (pdf)
AD2024-076330	01B Beschrijving_RAI Amstelhal DEF.pdf (pdf)
AD2025-012327	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten